

*De Raad voor het Wetenschapsbeleid
van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.*

Ref/RWB^{bhg}/Advies 04 (01-10-02)

Advies nr 4

betreffende

**“Ontwerp van ordonnantie inzake de aanmoediging
en de financiering van het wetenschappelijk onderzoek
en de technologische innovatie”**

Dit advies werd uitgewerkt door de WG II ¹, voorgezeten door Dr. Guy MARTENS.

Inleiding

Voorlegging

Overeenkomstig artikel 4 §1 tweede lid van de ordonnantie van 10 februari 2001 (BS 16.03.2000) heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering op 14 september 2001 de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om een advies verzocht over het “*Ontwerp van ordonnantie inzake de aanmoediging en de financiering van het wetenschappelijk onderzoek en de technologische innovatie*’.” ²

Kader van de adviesverlening

Zoals uit de memorie van toelichting van het ontwerp van ordonnantie reeds blijkt bevindt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zich thans in een juridisch vacuüm op het stuk van de steun aan het wetenschappelijk onderzoek inzake economisch en industrieel beleid, dit ondanks de belangrijke bevoegdheden die het terzake reeds heeft.

Het ontwerp van ordonnantie heeft tot doel dat vacuüm op te vullen met inachtneming van de Europese richtlijnen omtrent overheidssteun aan het onderzoek en de ontwikkeling met een economisch doel. ³

Bespreking van het ontwerp

1 - Algemeen

De Raad drukt er zijn tevredenheid over uit dat de ordonnantie weldra zal worden bekendgemaakt, over de geest ervan en de inbedding in het Europese kader.

Rekening houdend met de inhoud en de Europese richtlijnen waarnaar er in de ordonnantie wordt verwezen stelt de Raad erin om het opschrift van de ordonnantie te wijzigen in “ *Ordonnantie inzake de aanmoediging en de financiering van het wetenschappelijk onderzoek en de technologische ontwikkeling* ”, een formulering die overigens in dit document is gebruikt.

Ondanks de kwaliteit van het voorgelegde document betreurt de Raad dat hij er niet vroeger kennis van heeft kunnen nemen om pro-actief bij de totstandkoming ervan betrokken te kunnen zijn.

Hij betreurt eveneens dat er geen enkel artikel in het ontwerp is opgenomen waarin er expliciet wordt verwezen naar “ onderzoek in samenwerking met ” en meer in het bijzonder naar de samenwerking ondernemingen – universiteiten - centra voor collectief onderzoek dat naar het oordeel van de Europese Unie één van de prioriteiten is op het gebied van onderzoek.

De Raad constateert bovendien dat er diverse discordanties bestaan tussen de nederlandsstalige en de franstalige tekst van de ontwerp-ordonnantie, die zouden moeten worden weggewerkt.

2 – Artikelsgewijs bespreking

HOOFDSTUK I - Grondwettelijke grondslag

Art.1 - Grondwettelijke grondslag

Geeft geen aanleiding tot commentaar.

Art.2 - Definities

De Raad neemt nota van de bestaande coherentie tussen de gehanteerde definities en degene die in de mededeling van de Commissie worden gegeven inzake communautaire kaderregeling omtrent de overheidssteun aan onderzoek en ontwikkeling.⁴

Art. 2-4

De Raad wenst evenwel de aandacht van de Regering te vestigen op de problemen die zouden kunnen voortvloeien uit een te restrictieve interpretatie van de definitie van “ pre concurrentieële ontwikkeling.”

Volgens de OESO-definitie, die overigens in ruime mate is gevolgd door de Commissie, is het doel van ontwikkeling “ de fabricage van nieuwe materialen, producten of ensembles te lanceren, nieuwe procédés, systemen of diensten te ontwikkelen of bestaande (aanzienlijk) te verbeteren..”

Het economisch doel van de ontwikkeling blijkt duidelijk uit deze definitie, dat overigens in de eerste zin van de ‘Europese’ definitie inzake pre concurrentieel onderzoek tot uiting komt.

Zoals de formulering is in art. 2 §4 zevende regel, kan de beperking “... op voorwaarde dat die projecten niet kunnen leiden tot of gebruikt worden voor een industriële toepassing of een commerciële exploitatie ”, waarbij er ogenschijnlijk wordt gedacht aan de omvorming en/of het gebruik van (onderzoeks) proefunits voor commerciële productie. Dit kan ertoe leiden dat elke subsidiëring van een onderzoeksproject wordt verhinderd in de ontwikkelingsfase indien de interpretatie *stricto sensu* plaatsvindt.

Een dergelijke interpretatie zou overigens in tegenspraak zijn met de memorie van toelichting (§1.2) waarin er sprake is van financiële steun “aan projecten inzake industrieel onderzoek en pre concurrentiële ontwikkeling met het oog op het komen tot nieuwe fabricageprocedures en diensten...”

De Raad stelt bijgevolg volgende wijzigingen voor om in die geest te blijven.

Art. 2, 4°, vierde regel ... “...die niet commercieel zou kunnen worden gebruikt” wordt vervangen door “die niet rechtstreeks voor commerciële doeleinden zou kunnen worden gebruikt”
Art. 2, 4°- zevende regel : ...“kunnen niet worden omgevormd of gebruikt voor een toepassing” wordt vervangen door “kunnen niet worden omgevormd of rechtstreeks gebruikt voor een toepassing”.

Art. 2-9°

Volgens de Europese regels is de berekening van de aanvaardbare uitgaven gebaseerd op de reële kosten, wat bij de IWONL-subsidies overigens niet het geval was die door bepaalde schalen begrensd waren. Bijgevolg dient zulks in de definitie te worden gepreciseerd om te vermijden dat er ook maar enige mogelijkheid tot verwarring ontstaat bij de projectindieners.

De Raad stelt voor om volgende wijziging in overeenstemming met wat op Europees niveau gangbaar is aan te brengen:

Art. 2-9°, eerste regel “Uitgaven die aanvaardbaar zijn voor de financiering” vervangen door “Reële aanvaardbare uitgaven voor de financiering...”

Ingevolge de vrees omtrent de garantie van de betaling van onderaannemers stelt de Raad voor om nog beter te preciseren dat de kosten voor onderaanneming integraal deel uitmaken van de reële aanvaardbare uitgaven en volgende wijziging aan te brengen:

Art. 2-9°, tweede en derde regel “uitvoering van onderzoek, aanschaffing” wordt vervangen door “uitvoering van onderzoek in onderaanneming, aanschaffing ...”.

De Raad vestigt bovendien de aandacht van de Regering erop dat art. 2-9° d) onnauwkeurig is wanneer het gaat om “gronden en kantoren die specifiek worden gebruikt” en vraagt zich af of hiermee de kosten voor aanschaffing, afschrijving en huur worden gedekt?

HOOFDSTUK II - Algemene beginselen

Art.3 - Principe

Behoeft geen commentaar.

Art.4 - Steuntrekkers

Behoeft geen commentaar.

Art.5 - Eigendom van de resultaten

Behoeft geen commentaar.

HOOFSTUK III - Steunmechanismen

Art. 6 - Financiering van het industrieel onderzoek

Art. 6 § 2

Om tot meer klaarheid te komen en met name te vermijden dat er een interpretatie ontstaat waarbij er in dat artikel wordt gedacht aan “bijkomende” steun stelt de Raad volgende wijzigingen voor:

Art. 6 §2, derde regel “ Hij kan met 15 % van de aanvaardbare uitgaven worden verhoogd, indien” dient te worden vervangend door “ Deze verhoging kan 15 % bedragen van de aanvaardbare uitgaven ”.

Art.6 §2, vierde regel “ ...in het kader van het communautaire kaderprogramma voor onderzoek ...”...vervangend door “ ...in het kader van het Europees kaderprogramma voor onderzoek...”

Art. 6 §3

Overeenkomstig de Europese teksten inzake de communautaire kaderregeling omtrent de overheidssteun aan het onderzoek stelt de Raad volgende wijziging voor:

Art. 6, §3, tweede regel “...van een gelijkwaardig niveau en indien het project niet...” wordt vervangen door “...van een gelijkwaardig niveau of een centrum voor collectief onderzoek en indien het project niet...”

Er was overigens vrees ontstaan over een mogelijke restrictieve interpretatie van deze paragraaf, wanneer de resultaten van industrieel onderzoek in een universitaire of gelijkwaardige onderzoeksunit aanleiding geven tot een *spin-off*-onderneming.

De Raad beveelt aan dat het begrip “ project dat [al dan niet] rechtstreeks ten bate van een onderneming ” wordt uitgevoerd zodanig wordt geëxpliciteerd dat er geen benadeling via een terugbetaling van de subsidies ontstaat voor de *research units* waarvan de resultaten door een bestaande of een op te richten onderneming (*spin-off*) geëxploiteerd zouden kunnen worden. Een dergelijke precisering zou perfect aansluiten bij de door de Raad in zijn Advies nr. 1 voorgestelde strategische acties rond R&D-beleid bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.⁵

Art. 7 - Financiering van de pre concurrentiële ontwikkeling

Art. 7 §3

Rekening houdend met de onnauwkeurigheid van de term “succes” (technisch, later commercieel en financieel succes, ...?) stelt de Raad volgende wijziging voor

Art. 7 §3, tweede regel “ ...in geval van succes van het project...” dient te worden vervangen door “...bij valorisering van het project...”, een algemeen gebruikte uitdrukking.

Art. 8 - Specifieke maatregelen voor KMO's

Art. 8 §1

In de geest van de Raad geldt de verhoging van de graad van de steun aan KMO's eveneens bij de medewerking van KMO's aan projecten inzake “ onderzoek in samenwerking ” met andere ondernemingen ; zulks blijkt niet duidelijk uit art. 8 § 1 a en b.

De Raad stelt bijgevolg volgende wijzigingen voor:

Art. 8, §1, vierde regel : a) “...de graad van de steun kan met 10 % van de aanvaardbare uitgaven worden verhoogd voor elk R&D-project van een KMO...” dient te worden vervangen door “...de graad van steun voor de KMO's kan met 10 % van de aanvaardbare uitgaven worden verhoogd voor elk R&D-project waaraan zij als (co-)promotors deelnemen...”.

Art. 8 §1, zesde regel : b) “ de graad van steun ...voor elk R&D-project van een KMO ...en waarvan de uitvoering geschiedt door ” wordt vervangen door “...de graad van steun voor KMO's ...voor elk R&D-project waaraan zij als (co-)promotors medewerken en waarvan de uitvoering van hun aandeel in het project geschiedt door...” .

Art. 9- Afzonderlijke uitvindes

Behoeft geen commentaar.

Art. 10- Financiering van diensten i.v.m. R&D

Behoeft geen commentaar.

Art. 11- Samengaan met andere steunvormen

Behoeft geen commentaar.

HOOFDSTUK IV - Administratieve en contractuele bepalingen

Art. 12-Procedure inzake de toekenning van steun en de controle daarop

De Raad gaat ervan uit dat de procedures tot evaluatie van de projecten en de toekenning van steun alsmede de verantwoordelijke organen in de uitvoeringsbesluiten zullen worden bepaald. Om de draagwijdte van deze ordonnantie en de te treffen uitvoeringsbesluiten niet in het gedrang te brengen suggereert de Raad dat er in dit artikel gewag zou worden gemaakt van de omschrijving, door de Regering, van de oprichting van een dergelijk orgaan door middel van de uitvoeringsbesluiten, of zelfs een nieuwe ordonnantie.

Art. 13- Overeenkomst en naleving van de verplichtingen

De RWB^{bhg} heeft uitvoerig de sociaal-economische verplichtingen van ondernemingen die steunmaatregelen genieten voor de financiering van onderzoek en ontwikkeling besproken. De Raad stelt voor dat deze verplichtingen in de uitvoeringsbesluiten tot uiting komen.

HOOFDSTUK V - Slotbepalingen

Art. 14-Opheffings-en overgangsbepalingen

Behoeft geen commentaar.

Art. 15- Wijzigingen

Behoeft geen commentaar.

Nota's

¹ De samenstelling van WG II is weergegeven in bijlage 5.6, in de inleiding van de " beknopte inhoud van de werken van de werkgroepen II. "

² (zie RWB/01/07 (3509/00/EM van 23.05.01) " Ontwerp van ordonnantie inzake de aanmoediging en de financiering van het wetenschappelijk onderzoek en de technologische innovatie "

³ Principes die door de Europese Commissie zijn vastgelegd in haar communautaire kaderregeling voor de overheidssteun inzake onderzoek en ontwikkeling, 96/C, 45/06, Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. C 45/5 van 17 februari 1996.

⁴ *Op. cit.* supra Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. C 45/5 van 17 februari 1996.

⁵ Advies nr 1 van de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 februari 2001 inzake de "stimulering, het beheer, de administratie en de controle van de acties omtrent het voeren van een onderzoek- en innovatiebeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest", hfdst. 4 " concrete voorstellen " punt 4.0 'strategie', vierde lid, p. 10.